

Za enakopravno mobilnost, za kakovosten, dostopen, varen in reden javni prevoz!

Protest za dostojen potniški promet, ki ga je pospremila izjava za javnost, je potekal 26. septembra 2025 pred Direkcijo Republike Slovenije za infrastrukturo na Hajdrihovi ulici 2a v Ljubljani.

Fronta za skupno dobro kot samoorganizirana skupina državljanek in državljanov podpira vse oblike prizadevanj in borbe za boljši, pravičen, enakostno dostopen, neizkoriščevalski, na solidarnosti temelječ in trajnostno zasnovan javni potniški promet v Republiki Sloveniji.

Vsem odgovornim za današnje klavrno stanje javnega prometa je treba stopiti na prste in jim izstaviti račun za nestrokovno delo, tratenje javnega denarja, klientelizem, korupcijo, politično ribarjenje v kalnem in služenje interesom zasebniške vrhuške namesto interesom najširše javnosti, delovnih ljudi in šolajoče se mladine.

Takoj je treba odpraviti škodljiva pravila in prakse v javnem potniškem prometu, bistveno izboljšati prevozne storitve, poskrbeti za kakovostno in zanesljivo infrastrukturo, logistiko, organizacijo in koordinacijo, zvišati plače voznikov, sprevodnikov in drugih zaposlenih, jim urediti dobre pogoje za opravljanje dela in v čim večji meri prisluhniti potrebam in predlogom potnikov. V upravljalvske in razvojne procese je treba vključiti neposredne protagoniste in najširši krog tistih, ki uporabljajo javni potniški promet, pri tem pa izhajati iz bistveno drugačnih družbeno-odločevalskih pristojnosti in procesov, kot veljajo danes.

Ureditev področja javnega potniškega prometa naj sledi navedenim izhodiščem in načelom, ki jih je treba uveljaviti tudi na drugih področjih družbenega življenja in javnih storitev v Sloveniji in širše.

Prebivalke in prebivalci Slovenije, delavke in delavci, kmetje, šolajoča se mladina, upokojenci in drugi zagovorniki skupnega dobrega!

Kakovosten, dostopen, varen in reden javni prevoz je ključen za državo, prebivalstvo in sonaravno bivanje. Omogoča enak dostop do dela, izobraževanja in vsakodnevnih opravkov, zmanjšuje prometne zastoje in onesnaževanje ter spodbuja trajnostni način življenja. Vsaka zamuda ali pomanjkljivost vpliva na vse nas, zato je nujno vlagati v sistem, ki resnično deluje za vse. Zavzemanje za enakopravno mobilnost je torej nujnost!

Problemi na področju javnega potniškega prometa (JPP) v Sloveniji so v veliki meri posledica prometnih politik, ki so zadnjih pet desetletij dajale pretirano prednost vožnji z osebnim avtomobilom. Kolesa javnega potniškega prevoza danes tako rekoč stojijo na mestu – ne zaradi iztrošenosti, temveč zaradi zavestne, sistemske sabotaže.

Kriza v javnem potniškem prometu ima več obrazov: nepredvidljive zamude, zapuščene avtobusne postaje, aroganca nekaterih voznikov avtobusov (ki so za svoje delo premalo plačani), izzvani konflikti s potniki in neupravičen, strm dvig cen. A vse to ni naključje. V osnovi gre za še en primer usklajene, zavestne razgradnje javnega dobrega, ki so ga ugrabili kapitalski lobiji, nosilci klientelizma, koruptivnosti in nesposobnosti v spregi z avtokratsko usmerjeno parlamentarno manjšino, kar škodi prebivalstvu, obenem pa koristi korporativnim elitam in njihovi brezobzirni profitni pohlepnosti.

Ta hud neuspeh prometne logistike in infrastrukture je okronan še z zmagošlavjem prevarantskega etatizma, ko se je državni aparat sam preobrazil v korporativno lutko in nam odvzel avtonomijo ter človeško in državljansko dostojanstvo! Vodje in politiki v medijih prikazujejo vzporedne resničnosti, zanikajo vsako kritiko in se izogibajo odgovornosti – ker jim to dovolimo! Skupno dobro je postalo igrišče za finančne špekulacije, vir, ki ga pleni peščica.

Soočimo se z mračno resničnostjo.

Generalni direktor Slovenskih železnic, ki je vpleten v enega največjih korupcijskih škandalov v naši novejši zgodovini, si drzne se posmehljivo smehljati prek medijev in trditi, da je naš potniški promet »dostopen in konkurenčen«. Dostopen? Komu? Bogatim in koruptivnim, ki črpajo javna sredstva, medtem ko delavci in »navadni ljudje« umirajo na tirih, kot smo videli leta 2023? Konkurenčen? Komu – mar prometnim sistemom v revnih opustošenih državah »tretjega sveta«?

Naši vlaki so prepočasni in premalo funkcionalni, da bi se lahko pridružili omrežju *Starline*, ki naj bi do leta 2040 povežalo Evropo in vključevalo tudi re-

gije, manj razvite od Slovenije. Ko bi šlo pri tem vsaj samo za nesposobnost. Ne! Gre za rezultat preračunljivih ukrepov v škodo ljudi, zavestno izpeljanih v korist nosilcev lokalnega in globalnega kapitala! Domači potniki se vsakodnevno soočajo z neprijetnimi preizkušnjami – zamudami, ki iztirijo vsakdan, obveščanjem, ki je včasih tako protislovno, da nas pošlje na napačne vlake, ter z vlaki, ki se včasih med potjo pokvarijo. Mednarodne povezave so natrgane, naše »legendarne« počasne povprečne hitrosti pa so nacionalna sramota.

Avtobusni promet je še globlja rana. Na območjih, ki so bila pred dvema do tremi desetletji dobro avtobusno povezana z mesti in regionalnimi središči, so danes ljudje brez avtomobila ujeti v svojih krajih, zlasti ob koncu tedna. Vozniki, izčrpani in premalo plačani, se na želje in potrebe potnikov včasih odzovejo agresivno ali pa se preprosto peljejo mimo čakajočih. Prevozniki s koncesijami kršijo svoje obveznosti, preskakujejo postaje, odpeljejo prezgodaj ali se sploh ne pojavijo. Ta kaos moti urnike dela in šolanja ter krade dragoceni prosti čas, ki ga ljudje potrebujemo za regeneracijo – čas, ki bi moral biti naš, ne pa žrtvovan tej sistemski prometni hibi!

Družba za upravljanje javnega potniškega prometa (DUJPP) je predvsem orodje centralizacije, ki občinam na področju lokalnega JPP jemlje avtonomijo. Tu gre za etatizem v najslabši obliki – državni aparat je zlit z zasebnimi interesi, menedžerji in politiki pa tkejo mrežo korupcije in brezbržnosti do interesov širše javnosti. Slovenske železnice sporočajo, da vračilo kupnine za vozovnice, kupljene prek spleta ali mobilne aplikacije, ni mogoče, Nomagov vozni vmesnik vsebuje nejasne kriptične okrajšave, lastništvo Nomaga s strani Slovenskih železnic pa doslej ni prineslo nič novega pri usklajevanju urnikov – le še poglobilo je kaos. In za nameček skrajna žalitev: podražitev storitev JPP, ki kot sistem že tako in tako razpada!

Ob vsem tem ne moremo in ne bomo stali križem rok, saj se prodajata in uničujeta naša sedanjost in prihodnost! Čas za pasivno jezo in ogorčenost je mimo! To sistemsko gnilobo moramo razgraditi z radikalnimi, progresivnimi ukrepi! Naše zahteve so jasne in izhajajo iz potreb ljudi:

§ Odstop vodstva Slovenskih železnic: Vodstvo mora odstopiti in odgovarjati za korupcijo, neoperativnost in smrt delavcev leta 2023. Pravica to zahteva!

§ Zvišanje plač voznikov in sprevodnikov: Noben delavec ne sme trpeti zaradi nepravilnega, slabo organiziranega sistema in pohlepa njegovih protagonistov! Pošteno naj bo plačan, ne pa izkoriščan!

§ Vsako postajo, vsak urnik je treba dosledno upoštevati – javni prevoz je pravica, ne privilegij!

§ Prenos pristojnosti na občine: Občinam je treba vrniti nadzor nad lokalnim javnim potniškim prometom, odvzeti neustrezne pristojnosti centraliziranega DUJPP in povrniti glas skupnosti, najmanj s civilnim nadzorom, neodvisnim od te ustanove!

§ Dosledna ureditev sistema nakupovanja vozovnic: Popravite sisteme spletnih in fizično kupljenih vstopnic – končajte kaos večkrat prodanih sedežev in nedostopnih vmesnikov!

§ Uvedba rednih linij ob koncih tedna in izboljšanje povezav: Povežite podeželska območja z rednimi prevoznimi storitvami ob koncih tedna, prilagojenimi potrebam prebivalstva, ne pa korporativnim kapricam!

Etatizem, ki se skriva za krilaticami o »javni službi«, je postal korporativna fasada, ki centralizira družbeno moč, da bi tako utišali lokalno avtonomijo, ustavno demokracijo in dodatno bogatili elito. Nočno moro nedeljujočega sistema moramo odpraviti! Rešitev ni v popravilu pokvarjenega stroja, temveč v celoviti ponastavitvi, reprogramiranju, formiranju novega sistema!

Potrebujemo javni prometni sistem, ki ga nadzorujejo delavci in skupnost, brez zasebnega vmešavanja, kjer odločitve izhajajo iz potreb in volje zaposlenih in uporabnikov, ne pa upravnih odborov. Predstavljajte si železnice in avtobuse, ki jih vodijo sveti voznikov, sprevodnikov in uporabnikov-potnikov – kjer je dobiček vложен v boljše plače in storitve, ne pa v bonuse za vodstvo!

To zahteva podružbljenje ključne infrastrukture, prekinitvev primeža sedanjih nesposobnih in pohlepnihi protagonistov ter preusmeritev subvencij za opolno-močenje delavcev, ne pa za njihovo izkoriščanje.

Zgradimo Slovenijo, v kateri bo javni prevoz izraz solidarnosti, ne pa del verige izkoriščanja.

Čas za to je zdaj – pridružite se skupnim prizadevanjem, skupnemu boju!

Omogočimo lažjo inkluzijo: javna pobuda in peticija za zagotavljanje primernih obrokov za vse otroke¹

Boj proti diskriminaciji in neenaki obravnavi, spodbujanje socialne pravičnosti in inkluzija so ključne vrednote demokratične družbe. Kljub obstoječim pravnim osnovam za preprečevanje diskriminacije pa je obseg drugačne obravnave manjšinskih skupin v Sloveniji zelo problematičen (Bajt in dr., 2023). To se jasno odraža na področju prehrane, predvsem v vzgojno-izobraževalnih zavodih, kjer otroci z različnimi kulturnimi, verskimi ali etničnimi načeli mnogokrat nimajo dostopa do obrokov, prilagojenih njihovim potrebam, saj ti niso sistemsko zagotovljeni na lokalni in nacionalni ravni. V tej pobudi se zato spodaj podpisane organizacije zavzemamo za bolj inkluzivno izobraževalno okolje, kar lahko dosežemo z izboljšavami načinov zagotavljanja šolskih obrokov ter z dialogom o ustreznih in zadostnih prehranskih možnostih za vse.

Glavni dokument, ki v Republiki Sloveniji ureja pravico do verske svobode, je Zakon o verski svobodi (2007), ki med drugim določa, da mora biti verska svoboda tudi v javnem življenju zagotovljena in nedotakljiva, kar med drugim zajema različne oblike izražanja vere. Oblika izražanja vere je tudi izbira prehrane, ki je v skladu z verskimi nauki. Verska svoboda mora biti torej zagotovljena tudi v okviru prehranjevanja, čemur pa Smernice za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2023) ne namenjajo dovolj pozornosti.

1 Pripravili migranti in migrantke v okviru projekta BODE+, v sodelovanju z ADRA Slovenija, Društvom Medkulturni dialog in Kulturnim društvom Gmajna, ter ob podpori projekta EMV-LII. Pripravo izjave je vodila Anja Horvat.

V omenjenih smernicah za prehranjevanje je sicer navedeno, da je »temeljni vzgojno-izobraževalni cilj šolske prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih optimalen razvoj otrok in mladostnikov ne glede na spol, socialni in kulturni izvor, veroizpoved, narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo« (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2023: 10), vendar je to edini del, ki kulturni izvor in veroizpoved sploh omenja. To pomeni, da pri oblikovanju smernic ta načela niso bila upoštevana, zaradi česar ne prispevajo učinkovito k doseganju svojega glavnega cilja.

Medtem ko se zavedamo, da zagotavljanje ustrezne prehrane za otroke, ki ne jedo določenih vrst živil, predstavlja določen organizacijski in finančni napor, moramo upoštevati, da za mnoge otroke nasprotno pomeni, da v šoli cel dan ne jedo ali pa so jim ponujeni le priloga, kruh ali sadje (Porić, 2024), kar nedvomno niso ustrezni nadomestki za polnovreden obrok, ki zadostuje otrokovim potrebam. Mnogi otroci tako domov prihajajo lačni in oslabljeni, poleg tega pa zaradi občutka izobčenosti in drugačne obravnave doživljajo močne čustvene stiske. Takšna situacija predstavlja obliko diskriminacije, saj mnoge otroke postavlja v neugoden položaj v primerjavi z ostalimi učenci, kar pa je s psiho-socialnega vidika popolnoma nesprejemljivo.

Problematika šolske prehrane za otroke, ki zaradi kulturnih, verskih ali etičnih načel ne jedo določenih vrst mesa, je bila že mnogokrat tudi tema posveta z zagovornikom načela enakosti, vendar je postopek po navadi ostal le na ravni posveta, iz zapisnikov primerov (Zagovornik načela enakosti, 2024) pa je razvidno, da je nasprotovanje možnosti alternativne prehrane oz. zadostnih obrokov zagovornik načela enakosti označil za »hujšo obliko diskriminacije«, ko je zaradi dejanskega manjšega vnosa hrane ogroženo otrokovo zdravje. Tako so mnogi otroci deležni diskriminacije oz. drugačne obravnave v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj njihovo kulturno, versko in etično ozadje pri načrtovanju prehrane ni upoštevano, njihove prehranske potrebe pa tako ostajajo neslišane. Državni organi pri tem ne zagotavljajo nobene sistemske rešitve.

Možnost zagotavljanja prehrane brez svinjskega mesa in masti je septembra 2019 na predlog Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji že bila tema pogovora na seji Sveta Vlade Republike Slovenije za dialog o verski svobodi, vendar glede na Gradivo k posameznim točkam dnevnega reda omenjene seje (Ministrstvo za kulturo, 2019) ni razvidno, da bi vlada podala kakršen koli zaključen odgovor ali predlog, ki bi olajšal situacijo muslimanskih družin.

Za otroke, ki prispejo v Slovenijo iz drugih držav, je začetek šolanja v novem okolju izjemno stresen. Soočiti se morajo z izzivi prilagajanja novemu izobraževalnemu sistemu, premagovanja jezikovnih ovir in sklepanja novih prijateljstev. Hkrati se pogosto srečujejo tudi z neenako obravnavo in omejenimi možnostmi – še posebej na področju šolske prehrane. Pogosto se šolsko osebje ne trudi

razumeti, da otrokove vrednote niso nekaj, kar lahko upoštevajo le doma, v šoli pa ne. So neločljiv del njihove identitete, ki ostaja z njimi skozi celoten proces integracije v novo okolje. Kljub temu pa se starši neprestano soočajo s komentarji, kot je »šola ni restavracija«, in berejo o tem, kako se mora osebe šol ukvarjati z njihovimi »kapricami« in »željami« (Hajdinjak, 2024).

Ob tem ne smemo spregledati dejstva, da otroci hrane ne smejo prinašati od doma, kar v praksi pomeni, da jim pogosto ne preostane drugega, kot da skoraj cel dan ostanejo lačni. Poleg tega zaradi nejasnosti objavljenih jedilnikov otroci med šolskim kosilom sprašujejo učitelje, katera vrsta mesa je v obroku. Mnogi jim sčasoma začnejo odgovarjati, naj jih tega ne sprašujejo več, kar otroke postavi v zelo neprijeten položaj, saj ne vedo, ali obrok lahko pojedjo ali ne.

Izjave staršev:

Moja hči je vsak dan domov prihajala lačna, saj je v vrtcu pojedla le kakšen kos kruha. Ker osebje kljub našim prošnjam ni bilo pripravljeno pomagati in ji priskrbeti obroka, ki bi ga lahko jedla, smo morali zamenjati vrtec. V novem vrtcu, ki ji omogoča obrok, prilagojen njenim potrebam, se počuti bolj sprejeto in vključeno.
- Družina iz Turčije

Ko je bil moj otrok v prvem razredu, je učiteljico spraševal, kaj je v hrani. Enkrat mu je rekla: 'Zakaj me vsak dan to sprašuješ? Naj tvoja mama pogleda jedilnik in poskrbi za to.' Ko sem pogledala jedilnik, je na njem pisalo le meso – katera vrsta mesa je bila, ni bilo navedeno. Učiteljica mi je rekla, da to ni njen problem in da jih je moj otrok motil s svojimi vprašanji. - Družina iz Alžirije

Moj 5-letni sin se je zaradi drugačne obravnave in nezagotavljanja zadostnega obroka počutil izločenega. Počutil se je drugačnega. In občutek take drugačnosti je bil zelo globok. - Družina iz Turčije

Naše ključno sporočilo je, da zavračanje možnosti alternativne prehrane za otroke z različnimi kulturnimi, verskimi in etničnimi načeli ne bo spremenilo njihovih vrednot, temveč bo le poglobilo občutek izobčenosti in ne vključenosti, čustveno stisko in preprečilo njihov zdrav razvoj.

Z željo po izboljššanju situacije smo pripravili 6 priporočil, ki ponujajo možnosti za razmislek o rešitvah, ki bi močno prispevale k psiho-fizičnemu blagostanju otrok in občutku sprejetosti.

1. Otroci oz. njihovi starši ali skrbniki naj imajo pravico do vpogleda v natančen seznam vseh sestavin, prisotnih v šolskih obrokih, ne le sestavin, ki so razvidne iz imena živil. Pogosto namreč prihaja do prikrite vsebnosti svinjskega mesa in drugih sestavin v obrokih zaradi zavajajočega ime-

na živila. Tak primer je telečja hrenovka, ki lahko kljub svojemu imenu vsebuje tudi do 30 % svinjine. Poleg tega so imena živil na jedilniku pogosto nejasna, zaradi česar so starši v dilemi, ali naj otroka odjavijo od obroka ali ne. Primeri takih imen so: mornarsko meso, mesni namaz, mesni sir, čebulna bržola, štajerska kisla juha, grahovo meso ipd. (Porić, 2024). Transparentni jedilniki so prednost za vse starše, ki želijo slediti prehrani svojih otrok, ne le za tiste, ki določenih živil ne uživajo zaradi kulturnega, verskega ali etičnega ozadja.

2. *Vzgojno-izobraževalni zavodi naj pravočasno objavljajo jedilnike*, vsaj v petek zvečer za naslednji teden, da lahko starši po potrebi otroka odjavijo od obroka. Poznejša objava jedilnika namreč onemogoča staršem, da otroka odjavijo od obroka za ponedeljek. Če je npr. svinjina ali kakšna druga neprimerna sestavina prisotna v obroku v ponedeljek, nekateri otroci obroka ne jedo, starši pa ga kljub temu plačajo, kar je zanje tako finančno kot čustveno obremenjujoče. Poleg tega se z možnostjo pravočasne odjave izognemo nepotrebnemu zavrženju hrane (Porić, 2024).
3. *Vzgojno-izobraževalni zavodi naj ponudijo možnost izbire alternativnih obrokov brez živil, ki jih otroci iz kulturnih, verskih ali etičnih načel ne jedo*. Omejenim otrokom se mora zagotoviti polnovredne obroke, pri čemer ponudba le priloge, kruha ali sadja ne zadostuje. Najprimernejšo alternativo je najbolje izbrati na podlagi dialoga s starši, katerih otroci obiskujejo določeno izobraževalno ustanovo. Inkluzivno izobraževanje pomeni tudi vključevanje dialoga s starši in prisluhniti potrebam njihovih otrok.
4. *Državni organi naj ponudijo sistemske rešitve*, ki bodo vsem otrokom omogočile možnost izbire polnovrednega obroka v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ne glede na njihovo kulturno, versko ali etično ozadje. Rešitve na individualni ravni, kot so dogovori z učitelji in kuharji, niso ustrezna alternativa. Sistemske rešitve naj se oblikujejo na nacionalni ravni, obenem pa naj posamezni vzgojno-izobraževalni zavodi naredijo analizo različnega ozadja svojih učencev. Tako bodo lahko bolje prepoznali njihove potrebe in jih pri organizaciji šolske prehrane po svojih zmožnostih upoštevali.
5. *Vzgojno-izobraževalni zavodi naj verskih prepovedi in etičnih načel ne enačijo z izmišljevanjem* (Porić, 2024), saj to vodi do posredne diskriminacije na podlagi drugačne obravnave otrok, ki pripadajo skupini z drugačnimi kulturnimi, verskimi ali etičnimi načeli. Učitelje in ostalo šolsko osebje naj se ozavešča o različnih prehranskih potrebah otrok in se med njimi spodbuja strpnost.
6. *Opravi naj se ponoven pregled Smernic za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih in vanje vključi tudi napotke glede omejitev, ki vključujejo*

potrebe različnih družin oz. otrok. S tem bodo smernice tudi boljše stremele k doseganju temeljnega vzgojno-izobraževalnega cilja šolske prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki je »optimalen razvoj otrok in mladostnikov ne glede na spol, socialni in kulturni izvor, veroizpoved, narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo« (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2023: 10).

Skozi pogovore z udeleženci fokusnih skupin smo kot delno ustrezno alternativo prepoznali *zdrav polnovreden obrok, ki temelji na rastlinski prehrani*, saj ta pokriva najboljše spekter oseb, ki zaradi različnih razlogov določenih živil ne jedo. V večini primerov problem namreč predstavlja ravno meso, pa naj gre za način zakola in priprave (halal), prepovedano vrsto mesa (npr. svinjina) ali pa etično spornost. Z uvedbo možnosti izbire obroka, ki temelji na rastlinski prehrani, bi torej dosegli razbremenitev kuharjev, saj bi bilo treba za širok spekter oseb, ki določenih živil ne jedo, pripraviti *le eno dodatno vrsto obroka*. Take rešitve se poslužujejo tudi že nekatere šole v tujini, npr. na Finskem (Giorda in dr., 2014).

Ker v Sloveniji mnogo šol objavlja ustrezne mesečne jedilnike, nekatere pa otrokom omogočajo možnost izbire obroka brez svinjine ali brez mesa (Porić, 2024), je jasno, da naši predlogi ne predstavljajo nekaj neizvedljivega. Glede na mnoge izkušnje staršev je za vsakega možno najti ustrezen rešitev, če je odprt prostor za dialog. Prav tako praksa iz drugih držav, kot so Anglija, Francija in Finska, kaže, da šolska jedilnica z različnimi obroki, ki upoštevajo kulturno, versko in etično prepričanje otrok, ne zagotavlja le enake obravnave, temveč predstavlja tudi prostor za razvijanje spoštovanja in razumevanja različnosti (Giorda in dr., 2014).

Avtorji pobude si prizadevamo za širjenje razumevanja, da živimo v družbi, kjer sobivamo ljudje z različnimi vrednotami in prepričanji. Raznolikost, tudi pri prehranskih izbirah, ne ogroža nikogar in ne spodkopava identitete, temveč družbo bogati. Ključno vprašanje je, ali želimo vzgajati otroke v duhu strpnosti in sprejemanja ali pa nadaljevati prakso izključevanja. V skladu s tem pozivamo k odprtemu dialogu in vključevanju staršev k iskanju rešitev, ki bodo omogočile inkluzivno šolsko okolje za vse.

Pobudo in peticijo podpira 429 posameznikov in naslednje organizacije: Infokolpa; Platforma SLOGA; Krščanska adventistična cerkev; Slovenska filantropija; Mirovni inštitut; Kulturni center Danilo Kiš; Humanitas; Zavod Krog; Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja – PIC; Zavod APIS; Amnesty International Slovenije; Islamska skupnost v Sloveniji; Društvo Raznolikost; Inštitut ČKZ; in Slovensko vegansko društvo.

Viri in literatura

- Bajt, Veronika, Frank, Ana, Jalušič, Vlasta in Ladić, Maja (2023): *Odgovorno delovanje za vključujoče lokalne skupnosti (CIFER): Nacionalno poročilo – Slovenija*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Giorda, Maria Chiara, Bossi, Luca in Messina, Elena (2014): *Food and religion (in public food service)*. Torino: Consorzio Risteco. Dostopno na: https://eurel.info/IMG/pdf/report_2014_food_and_religion_in_public_food_service_.pdf (Pridobljeno 30. november 2025).
- Hajdinjak, Maja (2024): *Kaprice in »pravice« v šolski prehrani*. Vestnik. Dostopno na: <https://vestnik.svet24.si/clanek/aktualno/v-premislek-kaprice-in-pravice-v-solski-prehrani-1375386> (Pridobljeno 14. november 2025).
- Ministrstvo za kulturo (2019): *Gradivo k posameznim točkam dnevnega reda 4. seje Sveta Vlade RS za dialog o verski svobodi*. Vlada Republike Slovenije. Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Verska-svoboda/Svet-Vlade-RS-za-dialog/Gradivo-4.-seja-Sveta.pdf> (Pridobljeno 14. november 2025).
- Porić, Ela (2024): *Pregled izkušenj in praks zagotavljanja obrokov brez svinjine v slovenskih vzgojno-izobraževalnih ustanovah; poglobljena analiza anketnega vprašalnika in šolskih jedilnikov*. Ljubljana: Islamska skupnost v Republiki Sloveniji. Dostopno na: <https://www.islamska-skupnost.si/wp-content/uploads/Analiza-prehrana-19.-9.-2024.pdf> (Pridobljeno 30. november 2025).
- Zagovornik načela enakosti (2024): *Starši z vrtcem dosegli dogovor o razumni prilagoditvi prehrane za otroke na podlagi vere*. Dostopno na: <https://zagovornik.si/izdelki/starsi-z-vrtcem-dosegli-dogovor-o-razumni-prilagoditvi-prehrane-za-otroke-na-podlagi-vere/> (Pridobljeno 14. november 2025).
- Zakon o verski svobodi - ZVS (2007): Uradni list RS, št. 14/07.
- Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2024): *Smernice za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih*. Dostopno na: <https://gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Smernice-za-prehranjevanje-v-vzgojno-izobraževalnih-zavodih.pdf> (Pridobljeno 14. november 2025).